

Feltételes tűzszünet feltétlen eszkalációval.
Milyen feltételek mellett fogadná el
Volodimir Zelenszkij a tűzszünetet?

Seremet Sándor

Készítette Seremet Sándor, vezető kutató, MKI
2024. december 5.

„Egy háború akkor kezdődik, amikor akarod, de nem ér véget akkor, amikor szeretnéd.”

Niccolo Macchiavelli.

Feltételes tűzszünet feltétlen eszkalációval. Milyen feltételek mellett fogadná el Volodimir Zelenszkij a tűzszünetet?

Az új amerikai elnök beiktatásáig hátralévő két hónap az egyik legkritikusabb időszaka lehet az orosz-ukrán konfliktusnak. A NATO külügyminiszteri találkozó első napján az ukrán külügyminiszter által közzétett közlemény szerint Ukrajna számára semmilyen alternatív formája a NATO tagságnak nem jelenti a megoldást. A közlemény előzménye az volt, hogy Ukrajna ismét kérte országa teljes NATO-tagságát, mert csak ez garantálhatja biztonságát. Néhány nappal korábban Zelenszkij egy interjúban arról beszélt, hogy hajlandó fontolóra venni a tűzszünetet, amennyiben Ukrajna meg nem szállt területei NATO védelmet kapnának addig, amíg az ország területi integritását vissza nem állítják diplomáciai úton. Mindeközben az orosz csapatok egyre jobban nyomulnak előre az ember- és fegyverhiánnyal is küzdő hadsereggel szemben.

A választások előtt Donald Trump kampányának egyik kulcseleme volt az ukrajnai háború rendezése. Ezzel kapcsolatban a republikánus körökben több tervzet is született. Ilyen az újonnan kinevezett Oroszországért és Ukrajnáért felelős különmegbízott Keith Kellogg tábornok javaslata is. Ennek egyik fő tézise - amely korábban tabu volt nyugati körökben - azonnali tűzszünetet javasol a tárgyalások ideje alatt. Ez is egyike azoknak a lehetséges békítő javaslatoknak, amelyek közül a Trump hivatalba lépése után kinevezésre kerülő nemzetbiztonsági tanácsadó, Mike Waltz válogat az Ukrajnai válság megoldásához.

Egy további elképzelés például azt [javasolja](#), hogy Ukrajna formálisan mondjon le a megszállt területekről (legalább is arról, hogy azokat katonai úton szerezze vissza) NATO tagságáért cserébe. Ukrajna NATO tagsága viszont nem csak Moszkva számára elfogadhatatlan, még a területi zsákmány

ellenére is, de a NATO-ban, és kiváltképp az Egyesült Államokban sincs ezzel kapcsolatban egyetértés.

Kellogg [javaslata](#) a fentiekhez képest a legkidolgozottabb. A terv szerint Ukrajna katonai támogatása utóbbi tárgyalási hajlandóságának függvényévé válna. Amennyiben Kijev elutasítaná a tárgyalásokat, úgy Washington jelentősen mérsékelné az ország támogatását. A tárgyalások idejére azonnali fegyverszünetet rendelnének el, és a háborút tárgyalásos rendezéssel zárnák. A tűzszünet alatt, és a továbbiakban is, Ukrajna fegyverekkel való támogatása továbbra is fennmaradna Kellogg szerint, hogy Oroszország ne tudja kihasználni ezt az időt további területszerzésre, vagy egy újabb invázió előkészítésére.

De a tangóhoz ketten kellene... Ahhoz, hogy a Kreml is motivált legyen a tárgyalásokban, felé azt [kommunikálná](#) Kellogg és társzerzője Fred Fielz, hogy amennyiben azt elutasítja, úgy Ukrajnát állig felfegyverzik, olyan mértékben, hogy az a harctéren is vereséget tudjon mérni Moszkvára. Vannak ennél azonban Moszkva szempontjából [kedvezőbb](#) ajánlatok is. Így például Ukrajna NATO tagsága eltolódna, mi több, a szankciók egy része is feloldásra kerülne, amennyiben Moszkva egy Ukrajna számára is elfogadható békeszerződést ír alá, viszont Ukrajna újjáépítésére megsarcolnák az orosz energiahordozókból származó bevételeit.

De mit szól ehhez Zelenszkij?

A The Sky News-nak adott [interjújában](#) az ukrán elnök reagált a két legfontosabb felvetésre. A tűzszünet önmagában nem megoldás a háborúra, ugyanis Ukrajnát semmi nem védi meg attól, hogy Putyin a tűzszünetet kihasználva erőt gyűjtsön és ismét lerohanja Ukrajnát. Ukrajna biztonsága és biztonsági garanciái tehát az ország szuverenitását is jelentik egyben. Ezért az olyan tűzszünet, amely a háború frontvonal menti befagyasztását jelenti NATO tagság és/vagy biztonsági garanciák nélkül, nem elfogadható Ukrajna számára.

Bár Zelenszkij nem zárkózik el a tárgyalásoktól - amelyeket még 2022 októberében rendeleti úton [tiltott meg önmagának](#) - úgy véli, hogy a tárgyalások alapját elsősorban a körülmények képezik - az, hogy Ukrajna milyen erős pozícióval rendelkezik. Lehetőleg erősebbel, vagy legalább olyan erőssel, mint amilyenekkel Oroszország rendelkezik. Anélkül a tűzszünet és a tárgyalások tárgytalanná válnak.

A területek cseréje NATO tagságért cserébe elfogadhatóbb lehet, azonban ennek értelmezése sok vitát váltott ki. Az ukrán alkotmány szerint a területekről való lemondás nem lehetséges, és ezt Zelenszkij is hangsúlyozta. Ha elfogadná, hogy Ukrajna Kijev által felügyelt része kapjon NATO tagságot, azzal kvázi elismerné, hogy a megszállt területek nem tartoznak Ukrajnához. Ezért a megoldás szerinte az, hogy Ukrajna kapjon biztonsági garanciákat, azaz kerüljön a NATO védelmi ernyője alá és biztonsága garantált, az orosz kézen lévő területeket pedig diplomáciai erőfeszítések útján szerezné vissza. De ilyen ajánlatot azonban senkitől sem kapott – foglalta össze Zelenszkij.

Az elnök kifogásolta, hogy egyelőre vannak bilaterális biztonsági megállapodások több országgal, amelyek többsége NATO tagország, de Ukrajnának egy egységes biztonsági garancia keretrendszerre lenne szüksége ahhoz, hogy megtartsa függetlenségét és területi integritását. Ebben pedig nincs egység a NATO-ban. A biztonsági garanciák, amelyekről szó van, Zelenszkij [győzelmi tervében](#) vannak vázolva. Ezek a garanciák nem feltételezik egyelőre Ukrajna csatlakozását a NATO-hoz, ugyanakkor a terv követeli az ország egyértelmű meghívását a szövetségbe, még akkor is, ha ez nem valósulhat meg egyik napról a másikra. A biztonsági garanciák egyik eleme pedig egy jelentős nem nukleáris elrettentési csomag telepítése lenne Ukrajnában. Mindez komoly eszkalációs tényező és vörös vonal a Kreml számára, amely egyre gyakrabban jelenti ki, hogy egyre nagyobb annak lehetősége, hogy Ukrajna nyugati partnerei bevonódnak a konfliktusba. Ez által akár NATO tagországok is célpontokká válhatnak. Az ukrán elnök szerint, Ukrajna győzelmével Putyin számára világos lesz, hogy egyedül maradt, és nem fog csapást mérni a NATO egyik tagországra sem. Ha viszont Ukrajna veszít, úgy Putyin, aki kiválóan ráérez a gyengeségre, azokra a NATO tagországra nézve is veszélyt jelent majd, amelyek egykor a szovjet érdekszférába tartoztak.

Ukrajna meghívása a NATO-ba, az ukrán haderő további felfegyverzése, vagy egy, a szövetség által telepített elrettentési csomag összességében annak a megvalósulása lenne, ami miatt Putyin megindította az inváziót. Az orosz nukleáris doktrína módosításával pedig egyre alacsonyabbra kerül az a küszöb, amely átlépésével Moszkva csapást mérhet Ukrajnára, de akár az azt támogató országokra. Lévén, hogy utóbbinak többször is hangot adtak a médiában, egyes NATO tisztek akár orosz területekre mért precíziós csapások lehetőségét is [mérlegelik](#). Robert Bauer például, bár elismeri, hogy a NATO elsősorban védelmi szövetség, úgy véli, hogy amennyiben támadás éri orosz részről, képesnek kell lennie kiiktatni az ellene bevetett eszközöket orosz területen. Az eszkalációra tehát egyre több az indok.

Szakértők úgy vélik, hogy mind Kijev, mind Moszkva titkon arra készül, hogy Trump beiktatásával előbb vagy utóbb asztalhoz kell ülniük, ezért az addig tartó időintervallumban a lehető legjobb pozíciókat igyekeznek megszerezni maguknak. Ennek orosz részről az eszköze pedig a harcok intenzitásának a növelése, hogy amennyiben a frontvonal mentén történik a háború befagyasztása, úgy az igényeihez képest minél több terület maradjon a kezén. Kijev pedig, a számára nyújtott biztonsági garanciák által a NATO és a nyugati partnerek egyre nagyobb bevonását igyekszik elérni, és ki akarja kényszeríteni országa formális meghívását a szövetségbe. Mindez bizonyos mértékben a háború lezárásából fakadó társadalmi csalódottság és felháborodás mérsékléséhez szükséges, ezzel a területi, emberi és infrastrukturális veszteségek kevésbé tűnnek majd hiábavalónak. Ha Ukrajna a háborúból vesztesként és politikai szempontból „üres kézzel” kerül ki, az Zelenszkij szerint nem lenne fair, Moszkva számára pedig motivációként szolgálna arra, hogy birodalmi ambícióit további, már ténylegesen NATO tagországok rovására érvényesítse, hiszen gyengeséget fog érezni.

Ezzel együtt az Ukrajna számára biztosítandó, a NATO jelentősebb bevonását igénylő garanciák és Ukrajna tényleges meghívása, még formálisan is, komoly eskalációs tényező lehet, kiváltképp az elkövetkező hónapokban, amelyek vélhetően a felek pozíció erősítésével telnek majd. Ukrajna hadban álló ország, ezért annak csatlakozása bármilyen nemzetközi szervezethez csak a háború lezárása, a megfelelő szerződések aláírása után kerülhet napirendre. Addig ugyanis bármilyen provokáció vagy harci cselekmény esetében a teljes szervezetre lesz kihatással, az ezzel járó kötelezettségek betartásából fakadóan. Ilyen körülmények között Oroszország és a NATO nyílt konfrontációja még Ukrajna területén is végzetes következményekkel járhat. Ezzel együtt az ukrán külügyminisztérium december 3-i bejelentése [szerint](#) - amelyet a Budapesti memorandum aláírásának 30-ik évfordulójához igazítottak, és a NATO külügyminiszterek találkozáshoz - „Ukrajna biztonságának egyetlen valódi garanciája, valamint az Ukrajna és más államok elleni további orosz agressziótól való elrettentés Ukrajna teljes jogú NATO-tagsága.”